

Ei ole hohdokasta ottaa vaikeita asioita puheeksi ja toimeksi

Mediassa velloo keskustelu muutamien lajien valmennuskulttuurista. Kyse on urheilijoiden epäasiallisesta kohtelusta.

En millään haluaisi kirjoittaa tästä koko asiasta. Mieluimmin pitäisin yllä kiiltokuvamaista kuvaa liikuntakulttuurista. Kuvaa, jota myös oma somekplani vahvistaa. Minun kuplassani kukaan ei jaa juttuja ikävistä tapauksista. Siinä kuvassa liikuntakulttuurissa on kaikki hyvin. Sanoma kuuluu, että älkää tulko meille selittämään, ei meillä mitään ongelmia ole. Toki vähän tässä nyt liioittelen.

Kun asiaa laajemmin tarkastelee, niin näkee myös paljon pohdintaa ja tekoja, miten vallitsevaa kulttuuria sen rakenteita ja toimintatapoja on pyritty muuttamaan vastuullisemmaksi.

Yksittäistapaukset on nyt nostettu esille. Olisiko meillä kuitenkin jo riittävä määrä luotettavaa, tutkittua tietoa siitä, että liikuntakulttuurissamme esiintyy kiusaamista, häirintää ja epäasiallista käytöstä? Minusta tutkimustieto varmistaa sen, että kyse ei ole vaan yksittäistapauksista, vaan ilmiöstä, joka on olemassa, halusimme tai emme.

Miksi sitten vaikenemme ja miksi toimenpiteet asioiden muuttamiseksi ovat niin hitaita?

Liikuntakulttuuri on valtaosaltaan suorittamisen, voittamisen ja kilpailun kulttuuri. Tällaisessa kulttuurissa toisenlaisten tapausten, ilmiöiden ja tarinoiden esittäminen ei ole mitenkään hohdokasta.

Asiat vaietaan. Tarkasteltaessa asiaa yksilön näkökulmasta, voidaan miettiä vaikuttaako taustalla myös häpeän kokemus. Häpeä siitä, emme pysty pitämään meille rakkainta, lähes pyhää urheilua, puhtaana pahasta. Meille vallan pitäjille valtaosalle kokemukset sportista ovat niin arvokkaita, että emme millään voi uskoa, että rakkaassa toiminnassa on myös räikeitä epäkohtia ja paljon parannettavaa.

Rohkeimmat meistä ovat nyt muille pelottavan aktiivisia ja siksi heidät mielellään vaiennetaan ja unohdetaan.

Häpeää tunnetaan varmasti myös siksi, ettei kukaan halua nähdä johtamassaan toiminnassa tapahtuvan myös vakavia epäonnistumisia. On vaativaa tehdä itsearviointia.

Muutosta syntyy, kun ihminen muuttuu. Muutosta voi ja pitää jouduttaa nyt erilaisin keinoin. Laajempi muutos syntyy, kun riittävän monella meistä on halu muuttua. Nyt on korkea aika toimia.

Neuvot muutokselle just meidän seuraan

Jos et näe mitään epäasiallista käytöstä tai ongelmaa, on hyvin mahdollista, että juuri silloin ongelma on sinun seurassasi läsnä. Lisää ymmärrystäsi asiasta ja hyväksy se mahdollisuus, että myös sinun seurassasi on epäasiallista toimintaa.

Suhtaudu jokaiseen esille tulevaan tapaukseen vakavasti ja päätä, että se käsitellään. Mieti miten ja kuka asiaa käsittelee. Tehkää malli ohjaamaan käsittelyä. Arvioikaa rikos- ja lastensuojeluilmoituksen tarve. Niissä tapauksissa ottakaa yhteyttä viranomaisiin.

Laatkaa seuraasi ja lajiliittoonne dokumentti hyvästä valmennuksesta. Jos haluatte tehdä huippuja, miettikää millä ehdoilla saavutatte tavoitteenne. Terve ja tervepäinen huippu-urheilija voisi olla hyvä lähtökohta.

Vaadi lajiliitoltasi, että sillä on kilpailu- ja kurinpitomääräykset, joissa mainitaan, että ne koskevat kaikkia jäsenseuroja ja jäsenseurojen jäseniä.

Muuta seurasi toimintasäännöt sellaisiksi, joissa on kohta, jossa mainitaan jäsenen erottaminen ja muut kurinpitotoimet. Liittäkää vaatimus hyvästä valmennuksesta valmentajasopimusiinne.

Toteuttakaa ehkäiseviä toimintamalleja. Tarkistakaa valmentajarekryt, kouluttakaa sekä valmentajat, vanhemmat ja urheilijat. Laatkaa jokaiselle ryhmälle, ohjaajalle ja vanhemmille pelisäännöt ja sanktiot niiden rikkomiselle.

Kuulkaa urheilijoita, valmentajia ja toimijoita. Kysykää mielipiteitä säännöllisesti. Lisätäkää luottamusta eri toimijoiden kesken. Luokaa rakenteet puhumiselle. Ottakaa esille myös vaikeat asiat. Opetelkaa kuulemaan kaikkia osapuolia.

Opetus- ja kulttuurimisteriö, lajiliitto ja kunta. Priorisoikaa nämä toimenpiteet. Antakaa erillisraha seuroille. Jakoon rahaa esim. ylimääräinen seuratuki, jossa seurat saavat riittävät resurssit tehdä nämä edellä mainitut toimenpiteet. Teot vaativat myös resursseja.

Malleja ja toimenpiteitä on olemassa, nyt hihat heilumaan vastuullisemman seuratoiminnan puolesta.

Lähteet: Suekin materiaalit